

Kutseõppe kvaliteedi hindamise juhend

I. Üldsätted

1. Juhendi aluseks on kutseõppeasutuse seaduse § 14¹, § 19 ja § 58 lõige 6 ning haridus- ja teadusministri määrus „Kvaliteedi hindamise tingimused ja kord“.
2. Kutseõppe kvaliteedi hindamine (edaspidi kvaliteedi hindamine) on sisehindamisel põhinev kooliväliste sõltumatute hindajate läbiviidav välishindamine, mis toimub vähemalt üks kord kuue aasta jooksul.
3. Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) koostab kvaliteedi hindamise läbiviimiseks ajakava aastate ja õppekavarühmade lõikes.

II. Hindamisvaldkonnad ja -kriteeriumid

4. Kvaliteedi hindamisel hinnatakse õppekasvatustöö toimivust ja jätkusuutlikkust, muu hulgas õppekavaarenduse, õppimise ja õpetamise, eestvedamise ja juhtimise ning ressursside kasutamise toimivust ja jätkusuutlikkust kolme hindamisvaldkonna lõikes: õppekavad ja õppekavaarendus, õppimine ja õpetamine, õpetajad.
5. **Õppekavade ja õppekavaarenduse** hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:
  - 5.1 õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
  - 5.2 õpe on kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.
6. **Õppimise ja õpetamise** hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:
  - 6.1 õppijate erialavalik on toetatud;
  - 6.2 õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
  - 5.3 õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
  - 6.3 õppesisu, -meetodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
  - 6.4 õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.
7. **Õpetajate**¹ hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:
  - 5.4 õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
  - 5.5 õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

III. Kvaliteedi hindamise korraldus ja ajakava

III.1 Õppekavarühmade eneseanalüüs ja aruande koostamine

8. EKKA büroo koostab järgneva aasta hindamiste kava kooli õppekavarühmade ja poolaastate lõikes hiljemalt eelneva kalendriaasta 1. septembriks.
9. Kvaliteedi hindamisel osalemiseks koostab kool sisehindamisele tuginedes õppekavarühma/de eneseanalüüsi aruande (edaspidi eneseanalüüs) vastavalt EKKA kehtestatud juhendile. Üldjuhul käsitletakse koos ühte õppesuunda kuuluvaid õppekavarühmi. Vastavalt kooli spetsiifikale võib eneseanalüüs hõlmata ka eri õppesuunda kuuluvaid, kuid sisult lähedasi õppekavarühmi.
10. Eneseanalüüsi kinnitab kooli direktor.
11. Kool esitab eneseanalüüsi elektrooniliselt EKKA büroole vastavalt EKKA koostatud kavale.
12. EKKA büroo kavandab ja kooskõlastab kooliga hindamiskülastuse kuupäevad.
13. Vajadusel võib EKKA küsida täiendavaid andmeid koolilt, hinnatava õppekavarühmaga seotud tööandjatelt ja õppekavarühma vilistlastelt. Kõik saadud andmed teeb EKKA kättesaadavaks nii hindamiskomisjonile kui ka koolile.
14. EKKA büroo edastab eneseanalüüsi ja vajadusel lisaandmed kõikidele hindamiskomisjoni liikmetele hiljemalt komisjoni koolituse toimumise päevaks.

III.2 Hindamiskomisjonide moodustamine ja ülesanded

15. EKKA moodustab hindamiskomisjonid. Hindamiskomisjon on vähemalt kolmeliikmeline ning see moodustatakse õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajatest ning kutseõppe ekspertidest.
16. Hindamiskomisjoni liikmete valimisel lähtub EKKA järgmistest põhimõtetest:
  - huvide konflikti vältimine;
  - hindamiskomisjoni koosseisu valitakse liikmed erinevatest organisatsioonidest.
17. Hindamiskomisjoni liige:
  - tunneb kutsesüsteemi ja kutsehariduse suundumusi ning korralduse põhimõtteid;
  - omab juhtimis- ja/või arendustöö kogemust vastava õppekavarühmaga seotud valdkonnas ja/või kutseõppe valdkonnas;
  - omab soovitatavalt kutseõppes õpetamise ja/või juhendamise (sh praktikajuhendamise) kogemust;
  - on soovitatavalt läbinud õppekavaarenduse, sise- ja/või välishindamise või kvaliteedijuhtimise koolituse ning tal on soovitatavalt sise- ja/või välishindamise kogemus;
  - on oma töös sõltumatu, ta ei esinda organisatsiooni huve, mille liikmeskonda ta kuulub.
18. Komisjoni liige kinnitab allkirjaga talle hindamise käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsena hoidmise kohustust ja huvide konflikti puudumist. Juhul, kui ilmneb huvide konflikt, kohustub komisjoni liige viivitamatult teavitama EKKA juhatajat ning taandama ennast komisjoni tööst. Huvide konflikti eeldatakse järgmistel juhtudel:
  - komisjoni liikmel on hindamise hetkel hinnatava kooliga tööalased vm lepingulised suhted või ta on hinnatava kooliga kolme aasta jooksul enne hindamist olnud

töölepingulistest suhetes;

- komisjoni liige osaleb hindamise hetkel mõnes hinnatava kooli otsustus- või nõuandvas kogus;
- komisjoni liige õpib hinnatavas koolis või on selle lõpetanud vähem kui kolm aastat tagasi;
- hinnatava kooli õppekavarühmaga seotud liikmeskonnas on komisjoni liikmele lähedane isik (abikaasa või elukaaslane, laps või vanem).

19. EKKA büroo kooskõlastab hindamiskomisjoni koosseisu kooliga, kellel on võimalik esitada koosseisu kohta 2 (kahe) tööpäeva jooksul oma seisukoht.

20. EKKA juhataja kinnitab korraldusega hindamiskomisjoni koosseisu ja määrab komisjoni liikmete hulgast komisjoni esimehe. EKKA juhataja määrab igale komisjonile sekretäri, kes on komisjoni liige. Sekretäri võib määrata ka EKKA töötajate hulgast.

21. Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse käesoleva dokumendi punktides 5-7 toodud hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

22. Hindamiskomisjoni liikme ülesanded:

- tutvuda õppekavarühma kvaliteedi hindamist reguleerivate dokumentidega ning läbida EKKA hindamiskoolitus;
- analüüsida õppekavarühma eneseanalüüsi ja materjale;
- osaleda komisjoni koosolekutel ja aruteludes;
- valmistada ette hindamiskülastust ning sellel osaleda;
- osaleda hindamisaruande koostamises;
- täita muid hindamisega seotud ülesandeid vastavalt komisjonisisesele tööjaotusele;
- pidada kinni komisjonis kokkulepitud tähtaegadest.

23. Hindamiskomisjoni esimehe ülesanded:

- koostada komisjoni töökava;
- määrata komisjoni liikmete tööjaotus;
- juhatada komisjoni koosolekuid ja arutelusid;
- juhtida hindamiskülastuse sisulist ettevalmistust ning komisjoni tööd külastuse käigus;
- anda pärast külastust koolile esmast tagasisidet;
- tagada komisjoni arvamuste ja ettepanekute põhjendatus;
- teha komisjoni sekretäri koostööd hindamisaruande koostamisel ja kinnitada hindamisaruanne;
- informeerida EKKA juhatajat komisjoni liikmete tööpanusest.

24. Hindamiskomisjoni sekretäri ülesanded:

- kavandada ja korraldada koostöös EKKA bürooga hindamiskülastusi;
- vahendada infot komisjoni, kooli ja EKKA büroo vahel;

- hindamiskülastuse ajal jälgida ajakavast kinnipidamist ja kokkulepitud teemade käsitlemist;
- toetudes komisjoniliikmete panusele koostada hindamiskomisjoni aruanne, mis on vastavuses eneseanalüüsis esitatud ning hindamiskülastuse käigus kogutud andmetega.

25. Kõik hindamiskomisjoni liikmed läbivad EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Kõik sekretärid läbivad lisaks ka EKKA korraldatud sekretäride koolituse.
26. EKKA sõlmib hindamiskomisjoni liikmetega töövõtulepingud ning kompenseerib komisjoniliikmete tööülesannete täitmisega seotud transpordi- ja majutuskulud.

III.3 Hindamiskülastus

27. Hindamiskülastuse läbiviimine on komisjonile kohustuslik ja kestab 1-3 (üks kuni kolm) tööpäeva. Kui hindamisel on mitu õppekavarühma või kui kool viib õppekavarühmas õpet läbi erinevates asukohtades, võib komisjon jaguneda.
28. Hindamiskomisjon kavandab hindamiskülastuse ja koostab enne külastuse toimumist küsimused ja/või kommentaarid eneseanalüüsi aruande kohta. Komisjoni sekretär vormistab hindamiskülastuse aja- ja tegevuskava, mis sisaldab soovitatavate lisamaterjalide nimekirja ja nimekirja isikutest, kellega soovitakse külastusel kohtuda.
29. Hindamiskomisjoni sekretär kooskõlastab kooliga hindamiskülastuse kava hiljemalt 10 (kümme) tööpäeva enne hindamiskülastust ning esitab lõpliku hindamiskülastuse kava koolile ja EKKA büroole hiljemalt 5 (viis) tööpäeva enne hindamiskülastust.
30. Kooli direktor korraldab hindamiskomisjoni liikmete töötingimused ning komisjoni poolt vajalikuks peetud infomaterjali kättesaadavuse või delegeerib vastava ülesande kompetentsele töötajale, kes vastutab külastuse ladusa toimimise eest.
31. Hindamiskomisjoni liikmed tutvuvad konfidentsiaalsusnõuet järgides kooli poolt esitatud infomaterjalidega hindamiskülastuse ajal kohapeal.
32. Hindamiskomisjoni liikmetel on õigus ja kool võimaldab külastuse käigus:
- vestelda kooli nõunike kogu liikmetega, pidaja esindajatega, töötajate, õppijate ja koostööpartneritega;
  - tutvuda kooli dokumentatsiooniga;
  - tutvuda kooli töö- ja õpikeskkonnaga;
  - külastada õppetegevuse erinevaid vorme ja õppekavarühma praktikabaase.
33. Pärast hindamiskülastust küsib EKKA viie tööpäeva jooksul koolilt kirjalikku tagasisidet komisjoni liikmete ettevalmistuse, küsimuste asjakohasuse ja muu olulise kohta vastavalt EKKA poolt kehtestatud vormile. Tagasisideküsitluse tulemused võtab EKKA aluseks järgmistel hindamistel osalevate komisjoniliikmete valikul ja hindamiskülastuste kavandamisel.

III.4 Hindamisaruanne ja hindamiskomisjoni soovitused

34. Hindamisaruande koostamisel komisjon:
- toob välja hindamisele esitatud õppekavarühma õppekavade tugevused ja parendusvaldkonnad punktides 5-7 toodud hindamisvaldkondade lõikes;

- esitab kokkuvõtliku analüüsi õppekavarühma õppekavade kohta ning soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks.
35. Hindamiskomisjoni soovitused on eelistatult konsensuslikud. Kui konsensust ei saavutata, lisatakse eriarvamused koos põhjendustega.
  36. Hindamistulemused vormistab hindamiskomisjon EKKA kehtestatud vormis hindamisaruandena. Hindamisaruande esitab hindamiskomisjoni esimees EKKA büroole elektrooniliselt hiljemalt 20 (kaksikümmend) tööpäeva pärast hindamiskülastust.
  37. EKKA büroo edastab hindamisaruande koolile tutvumiseks hiljemalt 5 (viis) tööpäeva pärast aruande saamist.
  38. Koolil on võimalus edastada elektrooniliselt EKKA büroole põhjendatud ja direktori poolt kinnitatud kommentaarid 5 (viie) tööpäeva jooksul pärast hindamisaruande saamist. Komisjon töötab saadud kommentaarid läbi ning arvestab nendega lõpliku hindamisaruande kujundamisel.
  39. Lõpliku, komisjoni esimehe poolt kinnitatud hindamisaruande elektroonilise versiooni edastab komisjoni esimees EKKA büroole hiljemalt 5 (viie) tööpäeva jooksul pärast kooli kommentaaride saamist. EKKA büroo saadab viivitamatult lõpliku hindamisaruande hinnatavale koolile.
  40. Õppekavarühma eneseanalüüsi, hindamisaruande ning kooli tähtaegselt laekunud kommentaarid esitab EKKA büroo kutsehariduse hindamisnõukogule.
  41. Kutseõppe kvaliteedi hindamise ajakava, juhend, eneseanalüüsi ja hindamisaruande juhendmaterjalid on kättesaadavad EKKA kodulehel www.ekka.archimedes.ee.

III.5 Kutsehariduse hindamisnõukogu otsus

42. Sihtasutuse Archimedes nõukogu moodustab kutsehariduse hindamisnõukogu (edaspidi hindamisnõukogu). Hindamisnõukogu on kuni 13-liikmeline ning selle koosseisu kuuluvad:
  - vähemalt kolm kutseharidusstandardis nimetatud kutseõppe õppevaldkondade eksperti, kelle nimetab kutseeaduse § 7 lõikes 2 nimetatud kutsenõukogude esimeeste kogu;
  - vähemalt kuus tööandjate keskorganisatsioonide ja teiste huvitatud osapoolte esindajat;
  - vähemalt üks ekspert, kes töötab kutseõppeasutuses;
  - vähemalt üks kutseõppeasutuse õpilane.
43. Hindamisnõukogu võtab otsuse tegemisel aluseks õppekavarühma eneseanalüüsi aruande, hindamisaruande ja kooli tähtajaliselt laekunud kommentaarid ning vajadusel täiendavad hindamisnõukogu taotlusel esitatud materjalid. Otsustamise juurde võib hindamisnõukogu vajadusel selgituste andmiseks kutsuda ka komisjoni esimehe või tema poolt volitatud komisjoni liikme.
44. Hindamisaruandes vastuolude või vähese argumenteerituse ilmnemisel on hindamisnõukogul õigus saata aruanne hindamiskomisjonile teistkordseks läbivaatamiseks ja täpsustamiseks.
45. Hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavarühma kvaliteedi hindamine läbi:
  - 6 (kuue) aasta pärast, kui õppekavarühmas toimuv õppetöö vastab kvaliteedi hindamise kriteeriumidele ja õigusaktidele;
  - 3 (kolme) aasta pärast, kui hindamisnõukogu hinnangul esineb õppekavarühmas õppetöö mittevastavusi õigusaktidele ja /või kvaliteedi hindamise kriteeriumidele.
46. Kui hindamisnõukogu kaalub kahe hindamisotsuse vahel ning leiab, et teatud tingimuse täitmisel

kooli poolt oleks võimalik võtta vastu positiivsem otsus, võib ta sellise otsuse vastu võtta kõrvaltingimusega haldusmenetluse seaduse § 53 mõttes.

47. Kui nõukogu on vastavalt punktile 46 lisanud hindamisotsusele kõrvaltingimuse, esitab kool otsuses määratud kuupäevaks nõukogule aruande kõrvaltingimuses kirjeldatud puuduse kõrvaldamise kohta. Nõukogu kaasab kõrvaltingimuse täitmise hindamisse hindamiskomisjoni liikmeid.
48. Juhul, kui kõrvaltingimus ei ole hindamisnõukogu hinnangul täidetud, võib hindamisnõukogu küsida koolilt täiendavaid andmeid, pikendada kõrvaltingimuse täitmise tähtaega või muuta hindamisotsust.
49. Hindamisnõukogu teavitab vajaduse korral Haridus- ja Teadusministeeriumi olulistest mittevastavustest õigusaktidele ja/või kvaliteedi hindamise kriteeriumidele.
50. Kui õppekavarühmas esineb olulisi mittevastavusi õigusaktidele ja/või kvaliteedi hindamise kriteeriumidele, võib haridus- ja teadusminister algatada õppe läbiviimise õiguse kehtetuks tunnistamise õppekavarühmas.
51. EKKA büroo edastab hindamisnõukogu otsuse koolile elektrooniliselt 10 tööpäeva jooksul alates otsuse tegemise kuupäevast ning avalikustab oma kodulehel otsuse koos hindamisaruandega 5 tööpäeva jooksul alates otsuse koolile edastamisest.

IV. EKKA poolt läbiviidavate hindamistoimingute ja hindamisnõukogu lõppotsuse vaidlustamine

52. Isikul, kes leiab, et EKKA poolt läbi viidavate hindamistoimingutega või hindamisnõukogu otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on võimalik esitada vaie haldusmenetluse seaduses sätestatud korras. Vaie esitatakse hindamisnõukogule 30 päeva jooksul pärast seda, kui vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama.
53. Hindamisnõukogu saadab vaide hindamisnõukogu vaidekomisjonile², kes esitab viie päeva jooksul vaide saamisest nõukogule kirjaliku erapooletu arvamuse vaide põhjendatuse osas. Hindamisnõukogu lahendab vaide kümne päeva jooksul selle saamisest, võttes arvesse vaidekomisjoni põhjendatud seisukohta. Kui vaiet on vaja täiendavalt uurida, võib hindamisnõukogu vaide läbivaatamise tähtaega pikendada kuni kolmekümne päeva võrra.
54. EKKA hindamisnõukogu otsuse vaidlustamine on võimalik 30 päeva jooksul alates selle kättetoimetamisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Tallinna kohtumajja halduskohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

V. Järeltegevused

55. EKKA lähtub eeldusest, et vastutus hindamisaruandes välja toodud probleemide lahendamise ning pideva parendustegevuse eest lasub koolil. EKKA korraldab regulaarselt seminare, mille raames koolid annavad tagasisidet õppekavarühmade kvaliteedihindamise protsessi ja tulemuste kohta. EKKA palub esitada hindamise läbinud koolil üks aasta või põhjendatud juhul kaks aastat pärast õppekavarühma kvaliteedihindamise otsuse vastuvõtmist hindamisnõukogule kirjaliku ülevaate hindamisaruandes esitatud ettepanekute alusel kavandatud ja elluviidud tegevuste ning nende tulemuste kohta.

² EKKA kutsehariduse hindamisnõukogu vaidekomisjoni moodustamise kord ja tööpõhimõtted on kirjeldatud regulatsioonis „Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri kutsehariduse hindamisnõukogu ja vaidekomisjoni moodustamise kord“, mis on kättesaadav EKKA kodulehel www.ekka.archimedes.ee.